

Till Utbildningsdepartementet

Redovisning av uppdraget att svara för fortbildning för förskolechefer

---

Bakgrund

Uppdrag

Regeringen gav 2015 Skolverket i uppdrag (U2015/03528/S) att svara för en fortbildning om 7,5 högskolepoäng på grundnivå för förskolechefer under 2015 – 2018. Enligt budgetpropositionen¹ 2017 är uppdraget förlängt till och med 2019.

Fortbildningen inriktas mot styrnings- och ledarskapsfrågor så att förskolechefen ges möjlighet att utveckla sitt pedagogiska ledarskap.

Förutsättningar

Fortbildning för förskolechefer tillsammans med Fortbildning för rektorer har ett gemensamt anslag för uppdragens genomförande på 20 miljoner kronor för 2018.

Skolverket anger de övergripande målen för fortbildningen.² Genom överenskommelser uppdrar Skolverket åt universitet eller högskolor att anordna fortbildningen som löper under två terminer.

I det fall det blir fler sökande än platser till fortbildningen ska de förskolechefer prioriteras som inte har deltagit i befattningsutbildningen för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem eller annan motsvarande äldre utbildning.

Åtterrapporering

Skolverket ska enligt det ursprungliga uppdraget senast den 15 februari 2016–2018 rapportera:

- antal universitet och högskolor som anordnat fortbildningen,
- antal och andel förskolechefer hos offentliga respektive enskilda huvudmän, som har börjat respektive fullföljt fortbildningen med godkända resultat,
- i förekommande fall antal och andel förskolechefer hos offentliga respektive enskilda huvudmän som inte har erbjudits plats på grund av för många sökande,
- kostnaderna i samband med satsningen fördelade på utbildning och administration

Skolverket har tolkat det som att myndigheten även bör redovisa verksamheten under 2018 vilket görs nu.

Redovisning

Antal universitet och högskolor

Uppdraget att svara för fortbildning av förskolechefer beslutades 2015-06-17. För att kunna komma igång snabbt valde Skolverket att anlita de lärosäten som redan hade en flerårig erfarenhet av att bedriva fortbildningen för att stärka rektorers pedagogiska ledarskap. De bedömdes av Skolverket vara de enda lärosäten som hade möjligheter att med kort framförhållning starta en fortbildning för förskolechefer redan under hösten 2015. Dessa sex lärosäten startade också den första kursomgången månadsskiftet oktober/november 2015.

Inför 2016 skickade Skolverket ut en förfrågan till universitet och högskolor om att anordna Fortbildning för förskolechefer under perioden 2016 – 2018. Skälet var att ge samtliga lärosäten

---

¹ Utgiftsområde 16 under 9.4.1 sidorna 199 respektive 231

² Fortbildning för förskolechefer, Måldokument, Skolverket 2015

möjlighet att ansöka om att få anordna fortbildningen. Sju lärosäten bedömdes att på ett tillfredställande sätt kunna beskriva hur fortbildningen skulle bedrivas för att uppfylla de krav som framgår av uppdraget. När uppdraget förlängdes att även omfatta 2019 förlängdes också överenskommelserna med de sju lärosätena. På grund av för liten kursgrupp har ett lärosäte valt att avstå från att starta sin kursgrupp under 18/19. Dessa deltagare har blivit erbjudna sitt andrahandsval. De sex lärosäten som hösten 2018 anordnar fortbildningen framgår av tabell 1.

Tabell 1. Antal deltagare som påbörjat fortbildningen i kursgrupp 18/19 fördelade på huvudman och lärosäte

Lärosäte	Enskild HM	Offentlig HM	Totalt
Karlstads universitet	4	6	10
Linnéuniversitetet	11	7	18
Malmö högskola	15	7	22
Mälardalens högskola i samverkan med Högskolan Dalarna	4	9	13
Stockholms universitet	29	8	37
Umeå universitet	-	-	-
Uppsala universitet	13	2	15
Total	76	39	115

Deltagare med offentlig huvudman och de med enskild huvudman fördelar sig ojämnt mellan lärosätena. På fyra av lärosätena överväger deltagare med enskild huvudman medan det på två lärosäten är en majoritet av deltagarna som har offentlig huvudman.

Antal och andel deltagare som påbörjat respektive avslutat fortbildningen

Tabell 2. Antal deltagare som påbörjat respektive avslutat fortbildningen fördelade på huvudman

	Enskild HM	Offentlig HM	Totalt
Påbörjat fortbildningen i kursgrupp 17/18	141	96	237
Avbrott och studieuppehåll i kursgrupp 17/18	6	21	27
Genomfört hela fortbildningen i kursgrupp 17/18	135	75	210
Genomfört utbildningen med godkänt resultat kursgrupp 17/18	122	70	192
Påbörjat fortbildningen i kursgrupp 18/19	76	39	115
Avslutat fortbildningen i kursgrupp 18/19	Fortbildningen avslutas i juni 2019		

Det är huvudmannen som gör anmälan till fortbildningen. Förskolechefernas fördelning på lärosäten utgår helt från den preferens som huvudman och förskolechef har angivit i anmälan.

Av de totalt 237 deltagare som påbörjade utbildningen hösten 2017 har 27 deltagare anmält studieavbrott eller studieuppehåll. Av de resterande 210 deltagarna som fullföljt hela utbildningen har 192 också genomfört den med godkända resultat.

Tabell 3. Andel deltagare som påbörjat respektive avslutat fortbildningen fördelade på huvudman

	Enskild HM	Offentlig HM	Totalt
Påbörjat fortbildningen i kursgrupp 17/18	59 %*	41 %*	100 %*
Andel som genomfört hela fortbildningen i kursgrupp 17/18	96 %**	78 %**	89 %*
Andel som genomfört fortbildningen med godkänt resultat i kursgrupp 17/18	87%**	73%**	81 %*
Påbörjat fortbildningen i kursgrupp 18/19	66 %*	34 %*	100%*

*Andel inom kursgruppen

**Andel inom huvudmannagruppen

Till höstterminen 2018 inkom 134 anmälningar för förskolechefer till utbildningen. Samtliga av dessa erbjöds plats vid valt lärosäte. Av samtliga antagna var det 19 som aldrig påbörjade utbildningen utan av olika skäl tackade nej till erbjuden plats.

Sammanlagt påbörjade 115 förskolechefer sin fortbildning i september 2018, vilket är knappt hälften så många som året innan. Totalt finns det cirka 4770 verksamma förskolechefer i landet och de fördelar sig antalsmässigt ganska jämnt mellan enskild och offentlig huvudman med en liten övervikt för de med offentlig huvudman.³ Det är främst inom gruppen med offentlig huvudman som minskningen återfinns. Andelen deltagare som har offentlig huvudman har minskat sedan 2017, från 41 till 34 procent av deltagarna. Samtidigt ser Skolverket ett ökat intresse för att anmäla förskolechefer till Rektorsprogrammet.

Av alla som påbörjade utbildningen i kursgrupp 17/18 har 81 procent genomfört den med godkänt resultat, jämfört med 77 procent året innan. Det är en större andel av deltagare med enskild huvudman jämfört med deltagare med offentlig huvudman som har genomfört fortbildningen med godkänt resultat. Ser man istället till andelen godkända i relation till det antal som slutfört hela utbildningen är det totalt 91 procent godkända deltagare.

Alla förskolechefer kunde erbjudas plats

Alla förskolechefer som sökte till 2018-års kursstart kunde erbjudas plats. Ingen prioritering behövde därför göras.

³ Skolverkets statistik för 2017, förskola-personal-riksnivå tabell 2A. Av 4 770 förskolechefer har 2 573 kommunal huvudman och 2 198 enskild huvudman.

Kvalitetsfrågor

Resultatkvalitet

Skolverket har ställt ett antal frågor till deltagarna i slutet av utbildningen för att få en uppfattning om de anser att fortbildningen uppnår de mål som eftersträvas. Samma frågor har ställts sedan 2015. På en 7-gradig skala från inte alls (1) till i mycket stor utsträckning (7) har deltagarna fått besvara ett antal påstående knutna till måldokumentet för Fortbildning för förskolechefer som vi bett dem ta ställning till.⁴ Frågorna är ställda utifrån i vilken utsträckning deltagarna anser att den nu avslutade fortbildningen gjort dem bättre på att utföra de arbetsuppgifter som relaterar till målen för fortbildningen. För kursgrupp 17/18 ligger medelvärdet för samtliga svar mellan 5,4 och 5,8 vilket indikerar att kursdeltagarna anser att målen för fortbildningen i hög utsträckning uppnåtts. Jämfört med året innan har medelvärdet på svaren ökat något.⁵

Processkvalitet

Skolverket genomför regelbundet konferenser för erfarenhetsutbyte med kursansvariga på de lärosäten som fortbildar förskolecheferna. Syftet med konferenserna är att skapa förutsättningar för likvärdighet, måluppfyllelse och att verksamheten utvecklas. Vid dessa träffar diskuteras hur verksamheterna leds och utformas. Här görs en genomgång av respektive lärosätes upplägg av kursen med utgångspunkt i problemområden och med goda exempel på lösningar. Hur och varför har kursupplägget förändrats från året innan? Vad kan andra lärosäten lära av detta?

På en sjugradig skala, där sju står för i mycket stor utsträckning, ger deltagarna i kursgrupp 17/18 i medeltal en sexa som svar på frågan om man från högskolan fått det stöd man behöver för att tillgodogöra sig utbildningen.

Strukturkvalitet

Då deltagarantalet varierar över tid och mellan lärosäten behöver de yttre förutsättningarna för kurserna vara flexibla för att bäst utnyttja befintliga resurser. Detta sker genom förflyttning av antalet kursplatser till där efterfrågan finns. Vid lägre deltagarantal kan även kursgrupper slås samman. För kursgrupp 18/19 samverkar exempelvis Uppsala universitet med Högskolan Dalarna och Mälardalens högskola om en gemensam kursgrupp.

---

⁴ a) att leda verksamheten utifrån styrdokumentens krav på förskolechefen som pedagogisk ledare
b) att leda verksamheten utifrån vad som kännetecknar god verksamhetsutveckling enligt forskning och beprövad erfarenhet
c) att med ett kritiskt förhållningssätt systematiskt och kontinuerligt följa upp, analysera, planera och utvärdera verksamheten
d) att leda och organisera arbetsprocesser där verksamhetens innehåll analyseras i relation till barns utveckling och lärande
e) att i samverkan med personalen ta fram åtgärder för verksamhetsutveckling
f) att utveckla samverkansformer och kunskapsutbyte mellan olika personalkategorier
g) att stödja personalens förmåga att utmana och stimulera barns utveckling och lärande
h) att analysera, planera och styra personalens kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov

⁵ För kursgrupp 16/17 ligger medelvärdena mellan 5,0 och 5,6.

Kostnaden för fortbildningen

Tabell 4. Kostnaden för fortbildningen under 2018 i kronor

Period	Utbildning	Administration	Totalt
2018	3 366 000	450 018	3 816 018

Ersättningen per deltagare är enligt överenskommelsen mellan Skolverket och lärosätet 22 000 kronor. Under hösten betalas halva kostnaden och resterande del betalas när fortbildningen är avslutad. Tabellen ovan avser därför slututbetalning för kursgrupp 17/18 på våren samt en första utbetalning för kursgrupp 18/19 på hösten. Totalt har kostnaderna för 2018 uppgått till 3 816 018 kronor. Utbildningskostnaderna belastar sakanslag 1:10 medan administrativa kostnader belastar Skolverkets förvaltningsanslag.